

Verksamhetsberättelse Örebro läns bildningsförbunds Folkhälsoarbete 2015

Inledning

I januari 2012 tecknade Örebro läns bildningsförbund (ÖLBF) ett folkhälsoavtal med Örebro läns landsting för perioden 2012- 2015. Folkhälsoavtalet syftar till en långsiktig nära samverkan med övriga folkhälsoaktörer/avtalsparter, för att främja en god och jämlik hälsa i befolkningen.

Örebro läns landsting bidrar med 500 000 kr per år till länsbildningsförbundet, som ansvarar för genomförandet, med stöd av den samhällsmedicinska enheten på Örebro läns landsting. Bidraget justeras årligen av Landstingsstyrelsen.

Örebro läns bildningsförbunds folkhälsoarbete har under året fortsatt koncentrerats till att förankra avtalet och sprida kunskap inom den egna organisationen samt att utveckla former för samverkan med övriga parter regionalt och lokalt.

Örebro läns bildningsförbund (ÖLBF) har en folkhälsoutvecklare anställd på 50 procent. Sju studieförbund, (ABF, Bilda, Folkuniversitetet, NBV, Sensus, Studieförbundet Örebro, Vuxenskolan) beviljades 2012 medel för att bedriva folkhälsoprojekt. 2014 beviljades Vuxenskolan ytterligare medel för ett nytt projekt. Totalt bedrivs åtta projekt.

En ledningsgrupp, bestående av länsbildningsförbundets ordförande och två representanter från två studieförbund samt folkhälsoutvecklaren, tillsattes i maj 2012. I juni 2013 beslutades att ÖLBF:s AU, bestående av ordförande och vice ordförande i ÖLBFs styrelse samt tre styrelseledamöter, skulle bli ny ledningsgrupp för folkhälsa. Ledningsgruppen rapporterar regelbundet till länsbildningsförbundets styrelse.

En referensgrupp, bestående av projektansvariga för studieförbunden samt en representant från samhällsmedicin, bildades 2013. Referensgruppen träffas fyra gånger per år. Gruppen syftar till att vara en informationskanal in till studieförbundens ordinarie verksamhet och ut till folkhälsoutvecklaren på ÖLBF, samt att den ska delta i verksamheter såsom seminarier, utbildningar och folkhälsokonferenser i samverkan med de andra avtalsparterna.

Under året har avtalet och folkhälsa varit en kontinuerlig punkt på dagordningen på ÖLBFs styrelsemöten och på folkbildningens lokala samverkansgrupp (FLS) i de fyra länsdelarna. (FLS består av ansvarig personal från studieförbund och folkhögskolor i respektive län.)

Redovisning av studieförbundens folkhälsoprojekt under 2015

ABF, Grön famn

Projektet Grön famn har under projekttiden haft flera aktiviteter för bland annat personal, styrelse och medlemsorganisationer i samband med ABFs ordinarie verksamhet.

ABF har bedrivit verksamhet både för grupper från ABFs medlems- och samarbetsorganisationer och grupper inom den ideella och offentliga sektorn i Örebro län, bland annat naturvandringar med funktionshindrade, pensionärer från Örebro, invandrarföreningar, krigsveteraner från Svenska veteranförbundet. 20 personer med stressrelaterade åkommor har gått kurs i mindfulness i naturen. Ca 200 elever har gått naturvandringar och vid 15 tillfällen med pensionärsgrupper. Grön Famn har deltagit i arrangemanget Lindesjön Runt, ett friskvårdsprojekt i Lindesbergberg. Det har även varit aktiviteter för funktionshindrade.

SENSUS, Kreativa uttryck – Kultur och hälsa för barn och ungdomar 9-18

År 2015 har varit ett händelserikt år för projektet! Dels fick Lilla konstskolan för tjejer möjligheten att visa upp sina verk och genomföra en samlingsutställning på ÖLM under första månaderna på året. Sensus genomförde

många kreativa skapande aktiviteter under året på Tegelbruket och avslutade med en Världens Fest i november. Projektidén spreds till övriga delar av länet som tex Karlskoga. Ett samarbete med Karlskoga kommun, Karlskoga folkhögskola genom ÖLBF påbörjades och tog form. I Karlskoga hölls informationsmöten om projektet, deltog på folkhälsokonferensen där Sensus arrangerade en workshop för tjänstemän, politiker och ungdomar.

Studiefrämjandet, Delta i Hälsa & Kultur

Studiefrämjandet arbetar långsiktigt för att nå projektets mål. Vi har fortsatt lagt en hel del tid på förankring av projektet samt vikten av kultur och hälsa inom olika verksamheter för målgruppen i Nora kommun. Vi arbetar vidare med de personer som finns runt målgruppen men har inte ökat antalet nämnvärt utan har under 2014 satsat på att dessa personer ska få en större förståelse och djupare kunskap om hur vi tillsammans kan arbeta med kultur och folkbildning med målgruppen.

Under 2015 har dom gjort en teckenspråkstolkad film om verksamheten. Filmen används för att informera andra personer i målgruppen på boenden och daglig verksamhet, om att man kan ha egna studiecirklar och gå på ledarutbildning. Det har också gjorts en dokumentationsfilm av ledarutbildningar till deltagarna (inte offentlig) De har även haft cirkelledarutbildningar samt studiecirklar med tema, livsmedelshygien, sång, positivt och negativt om funktionsstörning, och Zumba.

NBV, Jag mår bra

Projektet Jag mår bra är riktat till målgrupperna, ungdomar och kvinnor som bor i närområdet Vivalla i Örebro och Hagaberg i Lindsberg. Under 2015 har projektet fokusera på hur målgruppen kan skaffa sig kunskap om närmiljön och hur det kan påverka hälsan. NBV anordnade flera föreläsningar och studiecirklar som handlade om sophantering. Vi har gjort varierande upplägg som vi ansåg gav målgruppen kunskap från olika perspektiv. Föreläsning, filmer och teori samt diskussioner och praktiska övningar bland annat att kombinera promenad med sopplockning i området Vivalla.

Det har ju genomfört mer än 20 studiecirkel träffar, fyra föreläsningar och fyra filmvisningar. Filmerna handlade om sopsoretring.

I Hagaberg i Lindsberg gjorde NBV flera föreläsningar som riktade sig till målgruppen kvinnor och föräldrar. Syftet med föreläsningarna var att stärka kvinnornas kunskap för att hälsosamt tänkande NBV har anlitat sakkunniga ledare gällande miljöfrågor och folkhälsa. 50 unika deltagare har sammanlagt deltagit projektet.

Folkuniversitetet, Från isolering och utanförskap till aktivitet och gemenskap

Gruppen som startade i Brickebacken 2012 är fortfarande aktiva med både träning och studiecirklar i integration/samhälle, svenska och miljötänkande.

Tack vare deltagarnas medvetenhet om att träning och sund kost ger ett sundare och friskare liv så sprids det till vänner, familj och grannar i området. De välkomnar alla som vill vara med i studiecirklar och träning.

Actic gym och personal på badet är till stor hjälp då många aldrig tidigare har badat och tränat. De har uppmuntrat deltagarna att utnyttja badet då det är lite folk där och stöttar dem i träningen.

Utflykter i närområdet. Studiebesök på Tehuset i Karlskoga. Följde med på ett studiebesök i Järnboås anordnat av föreningen Invandrare mot narkotika.

Både i Brickebacken och Mellringe har deltagarna tillgång till lokaler där de kan mötas och bedriva cirkelverksamhet.

Studieförbundet Vuxenskolan, Balans i livet

Balans i livet (som är namnet på de studiecirklar som utvecklats i projektet Ta det på en höft) har integrerats i den ordinarie verksamheten och ingår i SV´s ordinarie utbud inom verksamhetsområdet folkhälsa. Med hjälp av projektmedel från ÖLBF har vi haft möjlighet att utveckla ett koncept som erbjuder metoder för att arbeta fallpreventivt. I projektet har SV utbildat tio cirkelledare, tagit fram en metod bestående av åtta studiecirkeltillfällen med tillhörande film och studiehandledning som beskriver upplägg och innehåll i studiecirkeln.

SV Örebro län har också fått förfrågningar av Karlskoga kommun och har en dialog med folkhälsosteamet i södra delen av länet för att nå ut till fler seniorer i länets samtliga kommuner. SV har, i samband med Regeringens uppdrag till Sveriges kommuner och landsting att genomföra utbildningsinsatser i syfte att minska antalet fallolyckor, gått ut med ett mejl till flertalet kommuner i länet för en dialog om hur vi kan vara en part i detta. December 2015 gav Regeringen ett uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram en webbaserad utbildning om hur fallolyckor kan förebyggas inom hälso- och sjukvård samt inom social omsorg. I uppdraget ingår också, att i dialog med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), genomföra en utbildningsinsats riktad till äldre kvinnor och män, om hur de själva kan skydda sig mot fallolyckor.

Satsningen ska ske i nära samarbete med organisationer på äldreområdet och uppdraget slutredovisas senast den 1 mars 2017. SV har inlett samarbete med bibliotek samt har en pågående dialog med ÖBO och deras Träffpunkter, ett samarbete som kan leda till att vi når människor som i dag inte spontant söker sig till oss

Film, En kraft att räkna med - Studieförbundens folkhälsoarbete i Örebro län

Filmen producerades under våren 2014, som en dokumentation av studieförbundens folkhälsoarbete i Örebro län. I januari 2015 textades filmen, för att bli mer tillgänglig för alla, och har visats vid ett flertal tillfällen vid konferenser, seminarier och möten.

Uppföljningsrapport

Våren 2015 påbörjades ett arbete med att skriva en uppföljningsrapport om hur folkbildningens folkhälsoavtal har arbetat avtalsperioden 2012- 2015. Lisbet Omberg, Region Örebro län, författaren av rapporten, har intervjuat 14 personer från de studieförbund som har fått stimulansbidrag vilka har varit projektledare, verksamhetsledare, länsbildningskonsulenten, ordförande på ÖLBF samt folkhälsoutvecklaren. Intervjuerna pågick under juni- augusti. Resultatet presenterades i PP – form på uppföljningskonferensen den 13 oktober. Rapporten kommer att vara färdig i tryckt form februari 2016.

Uppföljningskonferens

Den 13 oktober samlades 12 personer på Sollidens konferensgård i Örebro, för att delta på en uppföljningskonferens angående folkhälsoavtalet 2012-2015. Deltagarna var projektledare, studiecirkelledare, ordförande och länsbildningskonsulent på ÖLBF samt folkhälsoutvecklaren. Niklas Högberg, som var processledare, lyfte frågor samt förde dialog med gruppen, angående verksamheten som varit under åren och framtidsvisionen för folkbildningens folkhälsoarbete och eventuellt fortsatt avtal 2017. Lisbet Omberg, Region Örebro län, redovisade resultatet av rapporten.

Krönikör i Karlskoga tidning

Folkhälsoteamet i Karlskoga har samarbete med Karlskoga tidning, vilket innebär att olika personer från kommunens verksamheter skriver en krönika, på familjesidan, under året. Folkhälsoutvecklaren ingår i den staben, tack vare folkhälsoavtalet, och har vid två tillfällen skrivit krönikor med koppling till folkbildningen.

Utbildning

Folkhälsoutvecklaren har deltagit på en veckas utbildning i kommunikation

Folkhälsoutvecklaren har deltagit i nedanstående arbetsgrupper/samverkansgrupper

- Folkhälsoteamets möten vid behov, i fyra länsdelar
- Arbetsgruppen för Seniorvecka i Nora
- Samverkansgrupper avtalsparter och hälsoaktörer, med fokus på äldre i fyra länsdelar
- Samverkansgrupper avtalsparter och hälsoaktörer, i fyra länsdelar
- Utskott och nämnd i folkhälsoförvaltningen, Karlskoga kommun
- Arbetsgruppen för etablering av projektet Kreativa uttryck i Karlskoga
- Styrgrupp/ samverkan avtalsparter, för utveckling av tjejernas arena på Tegelbruket, Örebro
- Samverkansgrupp folkhälsostrategier i fyra länsdelar
- Beredningsgruppen för folkhälsa, Region Örebro län
- ÖLBF's referensgrupp i folkhälsa
- FLS (folkbildningens lokala samverkansråd)
- Beredningsgrupp för demokratinätverket, Örebro län
- Ledningsgruppen för folkhälsa, ÖLBF
- Samverkan referensgrupp, Skånekommuner

I nedanstående aktiviteter har, förutom folkhälsoutvecklaren, referensgruppen inbjudits och medverkat som deltagare och/eller som utställare

- Folkhälsokonferens i Kumla och Karlskoga
- Seniordag i Nora
- Seniordag på Tegelbruket i Örebro
- Seniordag i Karlskoga

Övriga aktiviteter som folkhälsoutvecklaren har deltagit på:

- Folkbildarforum i Linköping
- Seminarium i Kumla – Att främja psykisk hälsa hos äldre
- Regionalt visionsforum – Region Örebro län
- Dialogseminarium – Föräldrastöd, Örebro län – Länsstyrelsen

Ekonomisk redovisning

Avtalet har finansierats med landstingsbidrag på 542 117 kronor och med egen insats på 100 000 kr för 2015. Dessa pengar har använts till en halvtids tjänst som folkhälsoutvecklare, till stimulansbidrag för riktad folkhälsoverksamhet i studieförbunden samt till utbildning, administration, information, och marknadsföring. Studieförbunden har använt stimulansbidraget till merkostnader för uppsökande verksamhet, information och marknadsföring, material, lokaler, cirkelledararvode samt till att subventionera deltagaravgifter.

Örebro 2016-03-10

Mariana Flodman

Folkhälsoutvecklare, Örebro läns bildningsförbund